

Datum
2024-01-23

Diarienummer
Dnr Af-2023/0096 7478

Avsändarens referens
A2023/00837

Arbetsmarknadsdepartementet
a.remissvar@regeringskansliet.se
heidi.bogren@regeringskansliet.se

Remissyttrande: Översyn av entreprenörsansvaret (SOU 2023:26)

Sammanfattning

Arbetsförmedlingen *tillstyrker* utredningens förslag till författningsändringar avseende dels lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare, dels lagen (2018:1472) om entreprenörsansvar för lönefordringar.

Arbetsförmedlingen *avstyrker* utredningens förslag att entreprenörsansvaret inte bör vidgas till att omfatta fler branscher än bygg- och anläggning.

Arbetsförmedlingens synpunkter

Om förslaget att uthyrda arbetstagares lön tydligt ska omfattas av entreprenörsansvaret

Utredningen föreslår tillägg i lagen (2018:1472) om entreprenörsansvar för lönefordringar som innebär ett stärkt skydd även för arbetstagare som hyrs ut av bemanningsföretag. Vidare föreslås även att Arbetsmiljöverkets informationsskyldighet i lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare stärks, breddas, till att omfatta t.ex. bestämmelser som ger andra än arbetsgivaren skyldigheter i förhållande till utstationerade arbetstagare i Sverige. Arbetsförmedlingens leverantörer har bland annat i uppdrag att rusta arbetssökande som leder till en anställning. En reglering för entreprenörsansvaret som speglar bygg- och anläggningsbranschens arbets- och anställningsförhållanden torde ge en ökad systemtrygghet för alla berörda parter, däribland arbetssökande. Arbetsförmedlingen tillstyrker utredningens förslag.

Om förslaget att ingen utvidgning av entreprenörsansvaret bör ske

Utredningen föreslår att entreprenörsansvaret inte bör vidgas till att omfatta fler branscher på grund av att den bedömer att oredan inte är lika svår i andra branscher som i bygg- och anläggningsbranschen. Den menar också att entreprenadkedjorna inom dessa andra branscher är kortare.

Datum
2024-01-23Diarienummer
Dnr Af-2023/0096 7478

Mot den bakgrunden dras slutsatsen att ”de risker som finns kopplade till långa kedjor i bygg- och anläggningsbranschen åtminstone för närvarande inte förekommer i någon större omfattning i andra branscher” (s 140).

Men att brottslighet inte förekommer inom andra branscher idag betyder inte att det inte kan uppträda där i ett senare skede. Lagen har ju i första hand ett *preventivt* syfte, och som utredningen också kommer fram till har lagen motverkat osund konkurrens och verkat för ordning och reda, dvs. den har verkat preventivt (s 14). Det är därför långt ifrån självklart att avstå från att vidga lagen till att omfatta fler branscher – även om de idag fungerar bättre – än bygg- och anläggningsbranschen. Noterbart är här att utredningen, liksom regeringen i direktiven, konstaterar att det finns risker inom andra branscher fast i mindre omfattning (s 140).

Arbetsförmedlingen befarar också att olika reglering för olika branscher med långa entreprenadkedjor, t.ex. transportbranschen, kan medföra att brottsligheten kan leta sig vidare *från den reglerade branschen till den oreglerade*. Därtill kan läggas att det också av andra skäl är tveksamt att dessa branscher regleras på olika sätt. Genom att branscherna har liknande anställnings- och arbetsförhållanden skapas både otydligheter, orättvisor och en marknadsreglering som är svår för alla inblandade parter att överblicka. Den utomstående medborgaren får också svårt att förstå regleringen. Här har generell reglering stora fördelar.

En annan invändning mot att villkora en vidgad reglering till fler branscher med att det ska finnas en direkt och tydlig koppling mellan långa entreprenadkedjor med arbetslivskriminalitet är att andra typer av branscher med korta entreprenadkedjor kan vara särskilt utsatta för arbetslivskriminalitet. Det gäller t.ex. säsongsanställda bärplockare och skogsarbetare. Dessa branscher faller då utanför synfältet trots att det kan finnas starka skäl att införa ett entreprenörsansvar även här.

Slutligen vill Arbetsförmedlingen, i likhet med utredningen, framhålla att entreprenörsansvaret har haft störst betydelse genom sin förebyggande effekt. Av just den anledningen borde det övervägas en utvidgning som gäller all entreprenadverksamhet trots att EU-direktivet endast föreskriver bygg- och anläggning. Av utredningen framgår att sådan utvidgning har gjorts i 15 av EES-länderna och Schweiz. Det kan förmodas att det är den förebyggande effekten som har varit det viktigaste skälet till dessa länders utvidgning av bestämmelserna till att omfatta fler branscher eller all entreprenadverksamhet. Det är olyckligt att utredningen inte har utvärderat hur regleringen i dessa länder har utfallit.

Sammantaget avstyrker Arbetsförmedlingen utredningens förslag om att avstå från att utvidga entreprenörsansvarslagen till att omfatta fler branscher. Arbetsförmedlingen förordar i stället en generell reglering där entreprenörsansvaret införs inom alla berörda branscher. För detta talar

Datum
2024-01-23

Diarienummer
Dnr Af-2023/0096 7478

såväl prevention som överskådlighet och rättvisa för både arbetstagare och arbetsgivare.

Frågan om hur stora preventiva effekter lagen har haft i de länder där ansvaret sträcker sig över fler branscher med entreprenadverksamhet bör utredas vidare. På basis av en sådan utredning kan man sedan, på en fastare grund om lagens preventiva effekter men också om hur andra länders proportionalitetsbedömningar ser ut, besluta om en eventuell utvidgning.

På Arbetsförmedlingens vägnar

Thomas Hagman

Stina Svenberg

Beslut i ärendet har fattats av den vikarierande överdirektören Thomas Hagman. Ärendet har föredragits av handläggaren Stina Svenberg. I den slutliga handläggningen av ärendet har även rättschefen Anna Middelman och enhetschefen Johannes Kotsakidis deltagit.

Beslutet fastställs digitalt i diariet och saknar därför namnunderskrifter.